

**DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT**

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

16/2628-

30 NOV 2016

E-18 Vindpark AS - klage på NVEs vedtak om konsesjon til Lillesand vindkraftverk

1. INNLEDNING

Ved NVEs vedtak av 25. september 2015 fikk E-18 Vindpark AS konsesjon til bygging og drift av Lillesand vindkraftverk. Konsesjonen omfatter et vindkraftverk på inntil 10 MW i et om lag 1,25 km² stort planområde i Lillesand kommune. Årlig produksjon er estimert til inntil 32 GWh.

Vindkraftprosjektet har sitt utspring i planer om et større vindkraftverk lokalisert noe lengre sør, langs med E-18 gjennom kommunen, kalt E-18 Vindkraftverk. Disse planene ble skrinlagt i februar 2015, men arbeidet med Lillesand vindkraftverk ble videreført gjennom det samme selskapet.

2. KLAGER

NVEs vedtak er påklaget av Norges Miljøvernforbund (Miljøvernforbundet/NMF) og Naturvernforbundet i Vest-Agder (NVF). Klagen fra Øystein Wennesland på valg av ledningstrase er blitt tatt til følge gjennom NVEs vedtak av 18. mai 2016 med endring av ledningstraseen. Departementet legger derfor til grunn at klagen fra Wennesland er bortfalt.

Klagegrunnene fra NMF og NVF er til dels overlappende og vil bli behandlet tematisk i den følgende.

3. DEPARTEMENTETS MERKNADER

3.1 Saksbehandlingen

Naturvernforbundet har stilt spørsmål ved praksisen der klager behandles av samme saksbehandler i NVE som ga konsesjon, før saken oversendes departementet.

Departementet viser som NVE, til forvaltningsloven § 32 der det fremkommer at klager skal fremsettes til det forvaltningsorgan som har fattet vedtaket, det vil si NVE. NVE skal så behandle klagene etter bestemmelsene i § 33, før de eventuelt oversendes departementet. Departementet konstaterer at NVE har fulgt denne prosessen, og viser for øvrig til at forvaltningsloven ikke legger personelle begrensninger på førsteinstansens innledende behandling.

3.2 Om vindkraft og prosjektøkonomi

Klagerne mener det ikke er behov for vindkraft i Norge for å oppfylle klimamålene eller av hensyn til forsyningssikkerhet, og at Lillesand vindkraftverk i alle tilfelle vil bidra marginalt. De mener også vindkraften generelt ikke er økonomisk bærekraftig, og Miljøvernforbundet anfører i tillegg at Lillesand vindkraftverk har dårligere økonomiske forutsetninger enn vindkraft generelt.

Departementet viser til at Norge gjennom fornybardirektivet og opprettelsen av et felles elsertifikatmarked med Sverige, har forpliktet seg til å øke utbyggingen av fornybar energi vesentlig. Vindkraft og vannkraft er de to energibærerne som kan bidra med ny produksjonskapasitet i betydelig omfang. Vindkraftpotensialet er stort som følge av gode vindressurser og tilgjengelig areal. Vindkraften vil derfor være sentral for oppnåelsen av Norges fornybarforpliktelse.

Selv om vindkraftteknologien stadig utvikles i retning av større turbiner med større effekt og større produksjon pr investert krone, antas vindkraften fremdeles å være økonomisk marginal. Systemet med elsertifikater legger imidlertid til rette for lønnsomhet ved realisering av de teknisk/økonomisk beste prosjektene. Departementet viser for øvrig til at en rekke vindkraftprosjekter i dag antas å kunne gi minst like god lønnsomhet som en rekke vannkraftprosjekter.

Departementet konstaterer at Lillesand vindkraftverk med sine 10 MW, er et lite vindkraftverk. Det fremgår av vindkraftretningslinjene (Olje- og energidepartementet og Miljøverndepartementet 2007) at vindkraften heller bør samles i større utbygginger, fremfor en spredt utbygging av mindre prosjekter. Betragtningen er basert på en generell forventning om at større anlegg gir lavere miljø- og samfunnskostnad per kWh enn en rekke mindre anlegg. Departementet skal bemerke at selv om dette legges til grunn, vil det selvfølgelig være mulig å prosjektere mindre vindkraftanlegg med så moderate skader og ulemper at grunnlaget for å gi konsesjon er tilstede.

Alle konsesjonssøknader må vurderes individuelt. Lillesand vindkraftverk vil ha en produksjon på inntil 32 GWh, på størrelse med et stort småkraftverk. Generelt er det nok riktig å legge til grunn at større vindkraftverk har lavere relative kostnader enn små, men det trenger ikke gjelde alle prosjekter. Lillesand vindkraftverk er planlagt tilkoblet det lokale 22 kV fordelingsnettet uten behov for opptransformering til høyere spenningsnivå. Dette gir lave nettkostnader. I tillegg skal eksisterende skogsbilveier i stor grad benyttes, noe som gir lave øvrige infrastrukturkostnader. NVE har vurdert vindforholdene slik at det kan benyttes klasse III-turbiner med relativt store rotorer som fanger mye vind, noe som kan gi meget god produksjon ved moderate vindforhold. Departementet viser i tillegg til nyere turbinteknologi gir stadig mer effektive turbiner og at turbinprisene pr. installert MW er synkende. I tillegg kommer at et lite prosjekt med kun tre turbiner kan være av interesse for mindre turbinleverandører, noe som kan påvirke prosjektøkonomien i positiv retning. Etter departementets vurdering kan ikke NMFs anførsler om dårlig prosjektøkonomi legges til grunn for den samlede vurderingen.

3.3 Naturmangfold og landskap

Miljøvernforbundet viser til observasjoner av hubro og hekkeområder for musvåk og hønechauk i nærheten av planområdet. I tillegg mener de hensynet til hjortevilt og hønefugl ikke er vurdert og vektlagt i vedtaket. Naturvernforbundet uttrykker bekymring for at nok et vindkraftverk i Agder har fått konsesjon.

Når det gjelder hensynet til elg og rådyr viser departementet til at disse har store, høstbare bestander i Norge. Departementet finner det helt usannsynlig at etablering av tre vindturbiner på et begrenset areal skal få noen bestandsmessig betydning for disse artene. Det samme legges til grunn for hønefugl.

Når det gjelder hensynet til hubro og andre rovfugler, viser NVE blant annet til Fylkesmannens vurdering der det fremkommer at planområdet ikke er spesielt viktig for fugl, og at det ikke er registrert hekkeområder for rovfugl i området. Fylkesmannen legger til grunn at det er lite som tilsier at planområdet er viktige funksjonsområder for ovennevnte arter. Departementet slutter seg til Fylkesmannen og NVEs vurdering.

Når det gjelder den samlede vindkraftbelastningen i regionen, viser departementet til at de opprinnelige planene om det store vindkraftprosjektet i Lillesand, kalt E 18, er lagt på is. Videre er søknaden og konsesjon til Storehei i Birkenes avslått. Søknaden tilknyttet de to andre planområdene i Birkenes - Bjelkeberg og Oddeheia - er fremdeles til behandling i NVE. I Bygland er det planer om Hovatn Aust vindkraftverk. Avstanden dit er rundt 80 km, slik at den landskapsmessige sammenhengen mellom disse prosjektene er svært liten. Når det gjelder prosjekter i Vest-Agder er de nærmeste turbinene på Lista om lag 75 km unna, og det er rundt 75 km til planområdet for Kvinesheia vindkraftverk og 65 km til det sørligste planområdet for Skveneheii vindkraftverk. Det nordlige planområdet for Skveneheii er for øvrig skrinlagt. Videre er planene om Blåberg vindkraftverk skrinlagt. Øvrige prosjekter i Vest-Agder er lite relevante i denne sammenheng. Etter departementets vurdering er omfanget av prosjekter og

avstandene mellom disse ikke av en slik karakter at det nødvendiggjør en nærmere vurdering av Lillesand vindkraftverks bidrag til den samlede belastningen i den aktuelle regionen.

3.4 Støy

Miljøvernforbundet mener støyberegningene er upålitelige, og anfører at boliger i området kan bli eksponert for plagsom støy.

NVE viser til at tiltakshaver har foreslått å fjerne en turbin, noe som reduserer potensielle støyproblemer for de nærmeste boligene. Videre viser NVE til vilkår om at støynivået ved støyfølsomme bygninger ikke skal overskride L_{den} 45 dBA. Departementet slutter seg til NVEs vurderinger, men finner at vilkåret om støy gjøres strengere, slik at annen setning i vilkår 15 strykes. Vilåret skal lyde:

Med mindre det foreligger annet grunnlag, skal støynivået ved bygninger med støyfølsom bruk ikke overstige L_{den} 45 dBA. Dersom konsesjonær mener at bygninger med støynivå over L_{den} 45 dBA ikke har støyfølsom bruk, skal dette dokumenteres i detaljplanen.

3.5 Andre forhold

Miljøvernforbundet peker på flere hensyn de mener er risikoelementer ved utbyggingen, herunder fare for forurensning.

NVE konstaterer at berggrunnen der tiltaket planlegges inneholder sulfidholdige bergarter, og forutsetter at det gjennomføres nødvendig kartlegging og risikoreduserende tiltak, og at dette beskrives i MTA-plan. Departementet konstaterer at også Fylkesmannen har pekt på potensiell forurensning fra sulfidholdig grunn, og er enig med NVE i at en slik planlegging er nødvendig og tilstrekkelig for å ivareta hensynet til mulige forurensningskilder. Departementet finner imidlertid at dette burde komme klarere fram av vilkår 14 om MTA-plan i anleggskonsesjonen. Vilkår 14 nytt tredje ledd skal lyde:

Planen skal beskrive kartlegging og risikoreduserende tiltak av hensyn til å unngå forurensning fra sulfidholdige bergarter.

Når det gjelder øvrige risiko- og beredskapsforhold viser departementet til NVEs vurderinger, og slutter seg til dette.

Hva gjelder nedleggelse av vindkraftverket og varigheten av naturinngrepene, legger departementet til grunn at de vidtrekkende landskapsvirkningen av et vindkraftverk vil kunne opphøre ved fjerning av turbinene. En del av arealinngrepene kan trolig også reverseres, men det ikke er mulig å fjerne ethvert spor etter tiltaket. I en sak der man i stor grad baserer seg på å benytte etablerte skogsveier, vil de nye, varige arealinngrepene bli tilsvarende færre.

4. KONKLUSJON

Klagene tas ikke til følge.

NVEs vedtak av 25. september 2015 stadfestes med de endringene av vilkår 14 og 15 som fremkommer over.

NVE best utarbeide oppdaterte konsesjonsdokumenter.

Departementets vedtak i klagesaken kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 første ledd, tredje punktum.

Med hilsen

Trond Ulven Ingvaldsen (e.f.)
avdelingsdirektør

Tollef Taksdal
underdirektør

Kopi til:

Lillesand kommune
Norges vassdrags- og energidirektorat
Øystein Wennesland

Adresseliste

E-18 Vindpark AS	v/Havgul AS		
Naturvernforbundet i Vest- Agder	Postboks 718	4666	KRISTIANSAND S
Norges Miljøvernforbund	Postboks 593	5806	BERGEN